

PARLAMENT DE CATALUNYA

Anna Erra i Solà
Presidenta

Inauguració de la conferència anual de la xarxa parlamentària europea d'avaluació tecnològica (EPTA)

Palau del Parlament, 9 d'octubre de 2023

Bon dia a tothom. Membres de la Mesa del Parlament de Catalunya; diputats del Parlament de Catalunya i dels parlaments membres de l'EPTA; membres de les oficines d'avaluació científica i tecnològica; senyor Gary Marcus, científic, psicòleg i professor de la Universitat de Nova York; senyora Clara Marsan, lletrada del Parlament de Catalunya i secretària del CAPCIT; resta de ponents; assistents que ens acompanyeu de manera presencial, i també els qui ens seguïu en estríming des del Canal Parlament, abans de començar la meva intervenció voldria condemnar el brutal atac terrorista de dissabte de Hamàs contra Israel i la seva població i expressar la meua solidaritat amb les víctimes i les seves famílies.

Benvolguts i benvolgudes, és un honor per a mi donar-vos la benvinguda al Parlament de Catalunya, situat dins d'aquest meravellós parc de la Ciutadella, i acollir aquesta conferència de l'EPTA sobre la intel·ligència artificial generativa, un tema de màxima actualitat i que s'ha convertit en una de les prioritats de les nostres agendes polítiques.

Amb la irrupció de la intel·ligència artificial generativa ens trobem davant una revolució tecnològica equiparable com a mínim a l'aparició d'internet, tot i que no tinc clar que sigui una bona comparació tenint en compte la velocitat, el desenvolupament exponencial i la ràpida penetració d'aquesta tecnologia en la societat.

Estem presenciant un canvi de cicle i una nova era, i per aquest motiu cal que hi prestem la màxima atenció, perquè el que fa uns anys era ciència ficció avui és una realitat palpable, una realitat a les nostres mans.

Yuval Harari, un dels intel·lectuals contemporanis més influents i autor de diversos *best-sellers*, deia que històricament les màquines havien competit amb els éssers humans en habilitat físiques però que mai no ho havien fet en cognició. Avui, com

PARLAMENT DE CATALUNYA

Anna Erra i Solà
Presidenta

adverteix Harari, la intel·ligència artificial comença a superar els éssers humans en habilitats cognitives, inclosa, diu, la comprensió de les emocions humanes.

Ningú no dubta que aquesta tecnologia disruptiva tindrà un impacte important sobre les nostres vides. Cap persona, cap sector econòmic ni cap país o organització quedarà al marge del processament massiu de dades i de l'aplicació sistemàtica d'algoritmes.

El que no tenim clar del tot és quin serà l'abast, la velocitat i la intensitat d'aquest impacte i si acabarem fent-ne un balanç més positiu que no negatiu o a la inversa. Els més optimistes creuen en el poder de la intel·ligència artificial com a motor de progrés i factor clau per al benestar. Els més pessimistes, en canvi, alerten dels efectes negatius, i fins i tot catastròfics, de la intel·ligència artificial per a la humanitat. Per il·lustrar-ho, els ho haig de confessar, he demanat al ChatGPT que em destaqués cinc aspectes positius i cinc de negatius de la intel·ligència artificial generativa. Entre els positius hi ha l'ajuda a la creativitat i a la generació d'idees, l'augment de la productivitat i de l'eficiència de les persones i les empreses, la creació d'experiències d'aprenentatge personalitzades en funció dels resultats acadèmics dels estudiants, els avenços que pot comportar la rapidesa de l'anàlisi de dades en la predicció d'episodis ambientals o l'acceleració de la recerca en salut i de la recerca científica en general. Per contra, els aspectes negatius tenen a veure amb la destrucció de llocs de treball, amb els biaixos i les discriminacions que es poden incloure en els continguts generats, amb les qüestions de privacitat i seguretat o amb la propagació de la desinformació, les notícies falses i l'hipertrucatge, a partir de textos, imatges o vídeos d'aparença realista.

El president de Microsoft, Brad Smith, ho resumia molt bé fa no gaires setmanes en unes declaracions en una cadena de televisió nord-americana: «La intel·ligència artificial, com qualsevol altra tecnologia, té el potencial de convertir-se tant en una eina com en una arma.» I continuava dient: «Hem de garantir que la intel·ligència artificial estigui subjecta al control humà.»

I quan es parla de control potser hem de parlar de regulació i supervisió. Gary Marcus, el nostre ponent principal d'avui, compareixia fa uns mesos davant d'un dels comitès del senat dels Estats Units. En una de les seves intervencions, Marcus deia que estem davant d'una tempesta perfecta, i un dels elements d'aquesta tempesta és precisament la falta de regulació adequada.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Anna Erra i Solà
Presidenta

La intel·ligència artificial generativa no es pot desenvolupar de manera acrítica o sense restriccions. Hi estem d'acord, oi? Perquè si estem a favor de les mesures de qualitat, seguretat i eficàcia amb relació als medicaments o en l'àmbit de l'aviació civil, per què no hi hem d'estar quan parlem de la intel·ligència artificial generativa? No fer-ho comportaria probablement massa riscos que no ens podem permetre com a servidors públics. Penso, per exemple, en els nens i nenes com a usuaris d'aquesta tecnologia, però també, tot i que se'n parla més aviat poc, en els costos ambientals ocults que comporta aquesta tecnologia quant a consum, energia i emissió de gasos d'efecte hivernacle. Soc d'aquelles persones que pensen, per tant, que la intel·ligència artificial generativa necessita unes regles de joc clares, marcs institucionals que segueixin estimulants la innovació tecnològica i empresarial i la lliure competència; això per descomptat. Aquestes regles i aquests marcs, però, han de garantir alhora que les respostes d'aquesta intel·ligència artificial siguin fiables i precises i que generin confiança, i que quan escaigui s'hi apliquin mesures correctores, i també han de garantir que sigui una tecnologia més verda i sostenible.

Però, com ho fem, això? Com ho traduïm a la pràctica? Quin ha de ser el model de governança de la intel·ligència artificial generativa? Seríem capaços de posar-nos d'acord a escala global? Sobre això tinc alguns dubtes, la veritat, perquè els xocs entre legislacions són recurrents, tal com demostra, per exemple, l'anunci de Meta de fer pagar els usuaris europeus d'Instagram i Facebook per esquivar la normativa de la Unió quant a publicitat.

A banda d'actualitzar la nostra legislació, necessitem crear nous organismes independents que n'auditin i verifiquin el rendiment? O n'hi hauria prou d'ampliar les competències d'organismes ja existents? Amb quins recursos hauríem de comptar? Quin paper han de jugar els experts en la matèria?

Són moltes, les preguntes. En tot cas, crec que tots devem coincidir a defensar que aquesta tecnologia ha de retre comptes a partir de principis, també ètics, i de protocols compartits. Perquè la intel·ligència artificial generativa no és infal·lible ni perfecta, i perquè el que està en joc és, en última instància, el nostre benestar i l'exercici dels nostres drets polítics i de les nostres llibertats fonamentals.

Per tot això, que no és poc, ens hem reunit avui, per parlar-ne obertament i veure entre tots quin és el nostre marge de maniobra i què hauríem de fer, quin ha de ser, en definitiva, el nostre full de ruta; un diàleg en què interpel·lem tothom: la indústria, els governs, les organitzacions de la societat civil, les universitats i els centres de

PARLAMENT DE CATALUNYA

Anna Erra i Solà
Presidenta

recerca, però també, i sobretot, els parlaments, perquè és en nosaltres on resideix la sobirania del poble, és a nosaltres a qui pertoca representar l'interès general de les nostres comunitats polítiques i interpretar aquest interès general a la llum de les irrupcions tecnològiques com la que ens preocupa avui. Alguna cosa hi hem de poder dir i fer.

Amb conferències com les d'avui queda més que justificada no només la utilitat dels òrgans assessors o consultius en ciència, tecnologia i recerca dels parlaments, sinó també la importància de l'EPTA com a xarxa. Espero que trobeu interessants les diferents sessions que s'han organitzat, i vull agrair, sobretot, la participació dels ponents i de totes les persones que hi assistiu.

I ja acabo. Al principi de la meva intervenció deia que el Palau del Parlament està situat dins el parc de la Ciutadella, dins un enorme jardí. Els jardins i la seva bellesa són l'expressió de la domesticació de la natura per part de l'ésser humà. Així que, si em permeteu l'analogia, comprometem-nos a convertir la intel·ligència artificial generativa també en un jardí, en un espai agradable i harmònic en el seu disseny i en el seu contingut, un espai que ens permeti gaudir, aprendre i créixer com a persones i com a societat.

Moltes gràcies a tothom i bona jornada.